

Analýza způsobu sociálního zabezpečení invalidů z mládí

Martin Holub

Milan Šlapák

Abstrakt

Tento článek se zabývá sociálním zabezpečením specifické skupiny zdravotně postižených osob, jejichž invalidita nastala před 18. rokem věku, a kvůli tomuto zdravotnímu postižení nejsou schopny trvale výdělečné činnosti - tzv. invalidů z mládí. V České republice má každý občan podle článku č. 30 Listiny základních práv a svobod právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci, stejně jako při ztrátě živitele. Zajištění tohoto práva při nezpůsobilosti k práci je v České republice pokryto invalidními důchody. Za invalidu z mládí se považuje osoba, která dosáhla věku 18 let, má trvalý pobyt na území České republiky a je invalidní pro invaliditu třetího stupně, jestliže tato invalidita vznikla před dosažením 18 let věku a tato osoba nebyla účastna důchodového pojištění po potřebnou dobu. Výše procentní výměry invalidního důchodu tzv. invalidy z mládí činí měsíčně 45 % výpočtového základu; pro účely stanovení výpočtového základu se za osobní vyměřovací základ považuje všeobecný vyměřovací základ, který o dva roky předchází roku přiznání invalidního důchodu, vynásobený přepočítacím koeficientem (§ 17 odst. 4) pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu (zákon o důchodovém pojištění č. 155/1995 Sb.).

Klíčová slova

sociální zabezpečení, invalidní důchody, invalidé z mládí

Abstract

The article provides information on social security in selected European countries with regard to long term disabled people whose disability arose before the age of 18 years and who, due to such disability, are unable to earn a working income. It is focused on a specific group of people who fall under the Czech legal definition of "Original Invalidity". It analyses benefits to which such people are entitled abroad (benefits in pay/benefits in kind) and from which part of the social security system are benefits paid (disability pension insurance / state social support / subsistence minimum income).

Key words:

social security, disability pensions, original invalidity

Jako teoretické východisko pro mezinárodní srovnání sociálního zabezpečení této specifické skupiny zdravotně postižených je možno použít Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením (Sbírka mezinárodních smluv, 2010). Smluvní státy jsou dle článku č. 28 Úmluvy povinny zajistit zdravotně postiženým osobám přiměřenou životní úroveň a uznávají právo těchto osob na sociální ochranu a na užívání tohoto práva bez diskriminace na základě zdravotního postižení. Zahraniční odborná literatura (např. Bound a Burkhauser) zabývající se teoretickými přístupy k pojetí invalidity sice rozlišuje kategorii osob, jejichž zdravotní postižení zakládající důvod ke vzniku invalidity vzniklo v dětství či existuje od narození, ale mezinárodnímu srovnání zajištění práv na sociální ochranu u invalidů z mládí se žádná dostupná práce hlouběji nevěnuje. S cílem porovnat zabezpečení těchto osob v České republice a v dalších evropských zemích byla pro to

provedena komparativní analýza přístupu k problematice v 18 evropských zemích. Prvním kritériem výběru zemí podrobnějšímu zkoumání byla příslušnost k různým modelům sociálního státu tak, aby byla zastoupena co nejširší paleta přístupů k problematice. Druhým kritériem byla dostupnost informací za daný stát. Všechny státy podrobené po výběru srovnávací analýze jsou signatáři Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. S výjimkou Finska, kde ratifikační proces probíhá, všechny státy Úmluvu již ratifikovaly.

Východiskem sběru informací byla sekundární analýza zahraničních studií, zabývajících se předmětnou problematikou (např. publikace MISSOC, publikace OECD a dalších mezinárodních organizací). Další informace byly získány prostřednictvím webových stránek národních institucí vybraných států (např. příslušných ministerstev, nositelů pojištění atd.) či jejich přímým kontaktováním a studiem dostupné národní le-

gislativy těchto států. V druhé fázi byly takto získané poznatky doplněny a prohloubeny rozhovory s kontaktními osobami u zahraničních nositelů pojištění a experty sítě ASISP ve zkoumaných zemích. Takto získané poznatky byly použity při komparativní analýze právních úprav sledované problematiky ve vybraných státech.

Z provedeného mezinárodního srovnání (viz tabulka č. 1) vyplynulo, že zdravotně postižené osoby jsou ve všech sledovaných zemích považovány za ohroženou skupinu a v rámci veřejných politik je jim věnována zvláštní pozornost. S ohledem na fakt, že počty zdravotně postižených osob, jejichž invalidita vznikla před 18. rokem života, však nejsou vysoké, není v žádné ze sledovaných zemí vytvořeno pro tyto osoby speciální schéma. Jejich zdravotní postižení je řešeno v rámci existujících politik pro zdravotně postižené osoby, často s poskytnutím nějaké úlevy.

Zajištění sociálního zabezpečení zdravotně postižených osob, jejichž invalidita

Tabulka č. 1: Typ dávky pro zdravotně postiženou osobu

země	invalidní důchod	dávka nahrazující příjem	další dávky
Belgie	ne	ano, systém sociální pomoci	začlenění
Estonsko	ano*	ne	příspěvek pro zdravotně postiženou osobu
Finsko	ano, od 16 let + zaručený minimální důchod	ano, pokud osobě do 20 let není přiznán ID -	příspěvek na rehabilitaci příspěvek na péči pro poživatele důchodu
Francie	ne	ano, sociální dávka - příspěvek pro zdravotně postiženou osobu	příspěvek pro samostatný život
Itálie	ano	dávka pro neschopnost výdělečné činnosti	zvláštní dávky pro sluchově a zrakově postižené
Kypr	ano	veřejná pomoc - minimální příjem	ano, dle typu postižení
Lichtenštejnsko	ano	doplňková dávka k ID	příspěvek v bezmocnosti, příspěvek na péči
Litva	nemá nárok	sociální důchod ze systému SSP	příspěvek na kompenzaci výdajů spojených se zdravotním postižením
Lucembursko	ne	dávka na podporu osob s těžkým zdravotním postižením	pojištění péče
Malta	ne	nepříspěvkový invalidní důchod - sociální dávka	příspěvek pro samostatný život, podpora bydlení
Německo	ne	dávka základního zabezpečení	pomoc při začleňování zdravotně postižených osob
Rakousko	ne	dávka základního zabezpečení	příspěvek na péči a řešení hmotné nouze
Rumunsko	ano	ne	příspěvek pro zdravotně postiženou osobu + doplňkový příspěvek 47 + 21 €
Slovensko	ano	ne	příspěvek na péči, přepravu, osobní asistenci, kompenzaci zvýšených nákladů
Slovinsko	ne	příspěvek pro zdravotně postiženou osobu	příspěvek na péči
Španělsko	ne	tzv. nepříspěvkový důchod	zvýšení nepříspěvkového ID kvůli potřebě péče
Švédsko	ano**	ne	příspěvek na bydlení
Švýcarsko	ano	ne	doplňkový příspěvek

Zdroj dat: viz literatura k jednotlivým zemím, dotazníkové šetření korespondentů sítě ASISP

* pokud invalidita vznikla v rozmezí 16–24 let či dříve, nevztahuje se minimální doba pojištění

** kompenzační dávka (do 30 let), invalidní dávka (od 30 let)

vznikla před 18. rokem života, je tedy zabezpečeno:

- a) pomocí invalidního důchodu vypláčeného ze systému invalidních důchodů,
- b) prostřednictvím výplaty sociálních dávek z dalších subsystémů sociálního zabezpečení,
- c) kombinací obou dávek.

Pokud v těchto případech zdravotně postižené osoby nárok na invalidní důchod mají, vyvstává otázka, v jaké výši jim invalidní důchod náleží. Specifičnost této skupiny spočívá totiž zejména v tom, že u ní neexistuje žádná předchozí příjmová historie a je tedy otázkou, v jakém rozsahu mají být tyto osoby zabezpečeny, tj. především jakou výši zabezpečení lze v tomto

ohledu považovat za přiměřenou tak, aby naplnila výše uvedený článek č. 30 Listiny základních práv a svobod.

V devíti z 18 zkoumaných zemí mají zdravotně postižené osoby, jejichž invalidita vznikla před 18. rokem života a neumožnila jim výdělečnou činnost, nárok na invalidní důchod. V těchto zemích jsou pro takto postižené osoby většinou zmírněny podmínky nároku na důchod, spočívající v odpuštění minimální doby pojištění potřebné pro získání nároku na starobní důchod. Tabulka č. 2 ukazuje, že při stanovení výše invalidního důchodu pro tyto osoby se ve čtyřech zemích vychází z hodnoty minimálního důchodu, ve dvou zemích je výše stanovené administrativně vládou, ve dvou se pak invalidní důchod počítá standardním způsobem a jako příjmy zdravotně postižené osoby jsou uvažovány průměrné mzdy v ekonomice. V jedné zemi je výše invalidního důchodu pro takto zdravotně postiženou osobu rovna průměrné mzdě v ekonomice.

Tabulka č. 3 ukazuje, že v ostatních 9 srovnávaných zemích pak mají zdravotně postižené osoby, jejichž invalidita vznikla před 18. rokem života, nárok na další sociální dávky, buď ze systémů zajištění minimálního příjmu - životního minima či ze speciálních systémů sociální podpory a pomoci. Výše těchto dávek je ve třech případech odvozena od životního minima, v jednom případě od průměrné mzdy v ekonomice, ve třech případech je stanovena paušálně a ve dvou případech se odvíjí od výše invalidního důchodu.

Ve všech porovnávaných zemích je alespoň částečně hrazena péče o zdravotně postižené osoby a služby pro zdravotně postižené. Zároveň mají ve všech zemích zdravotně postižené osoby nárok na příspěvek na kompenzační pomůcky. Jako další formu finanční pomoci zdravotně postiženým osobám zjištěnou komparativní analýzou lze uvést odpuštění plateb zdravotního pojištění pro zdravotně postižené osoby, které bylo identifikováno v pěti z 18 sledovaných zemí, podpora bydlení zdravotně postižených osob, která je poskytována v rozličných formách, či možnost využití veřejné dopravy zdarma.

Při posuzování mezinárodní přenositelnosti dávek vyplácených zdravotně postiženým osobám, jejichž invalidita vznikla před 18. rokem života, se všechny sledované země řídí Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Evropská komise, 2004), kde jsou invalidní důchody upraveny v příloze VI a sociální dávky v příloze X. Přehledné srovnání přenositelnosti dávek v rámci přestěhování se mezi zeměmi EEA ilustruje tabulka č. 4.

Podle Nařízení platí obecné pravidlo, že dávky sociálního zabezpečení, k jejichž získání je potřeba platit příspěvky do

Tabulka č. 2: Způsob výpočtu invalidního důchodu a jeho výše, absolutně a ve vztahu k průměrné mzdě

země	způsob výpočtu invalidního důchodu	výše ID v €	poměr ID/PM
Estonsko	pro zdravotně postižené před 24. rokem náleží minimální důchod	149	15 %
Finsko	invalidní důchod: paušálně Garantovaný důchod: paušálně - pokud je součet vyplácených dávek nižší než zaručený minimální důchod, je příjem takového jedince dorovnán do výše garantovaného důchodu.	609 736,6	18 % 22 %
Itálie	paušálně, výplata 13 x ročně	279	12 %
Kypr	Ve výši minimálního důchodu, který činí 85 % základního důchodu. Základní důchod je 60 % základního pojistitelného příjmu (173 € týdně). Výsledná výše důchodu závisí také na počtu závislých osob v domácnosti. Za každou závislou osobu přítomnou v domácnosti se výše důchodu zvyšuje.	88*	15 %
Lichtenštejnsko	ve výši průměrné mzdy	5086	100 %
Rumunsko	Dle standardního vzorce, jako příjmy je uvažována průměrná mzda. Jako doba pojištění se počítá období od 18 let do dosažení důchodového věku. Hodnota důchodového bodu pro těžce zdravotně postiženou osobu je 0,7. Jinými slovy, hodnota důchodu těžce zdravotně postižené osoby činí 70 % hodnoty důchodu osoby s průměrným příjmem a plnou dobou pojištění.	125	24 %
Slovensko	Dle standardního vzorce, jako příjmy je uvažována průměrná mzda. Jako doba pojištění se počítá období od 18 let do dosažení důchodového věku. Hodnota důchodového bodu pro těžce zdravotně postiženou osobu je 0,67.	258	27 %
Švédsko	64 % z předchozích příjmů za nejlepší tři roky, pro osoby, které nemají příjmovou historii, je garantovaná minimální dávka v závislosti na věku zdravotně postižené osoby (856–977 €)	977	29 %
Švýcarsko	Jelikož zdravotně postižené osoby nesplňují podmínku 3 let pojištění, nemají nárok na standardní invalidní důchod, ale je jim vyplácen mimořádný invalidní důchod ve fixní výši CHF 1 560 (1 268 €, stav roku 2014), což je více, než minimální invalidní důchod, který činí 1 170 CHF (951 €) měsíčně.	1268	22 %

Zdroj dat: viz literatura k jednotlivým zemím, dotazníkové šetření korespondentů sítě ASISP

* týdně

systému sociálního zabezpečení, jsou přenositelné. Ze sledovaných zemí je to u invalidních důchodů případ Švýcarska a Rumunska. Dalšími zeměmi, kde je invalidní důchod přenositelnou dávkou, jsou: Estonsko, Slovensko, Finsko a Švédsko. Je tomu tak na základě „stanovení druhu právních předpisů, které mají podléhat zvláštní koordinaci“ podle přílohy VI Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení. V případě dalších dávek nahrazujících příjem pro zdravotně postižené osoby se jedná ve všech sledovaných státech o nepřenositelnou dávku, ať již z titulu, že je to dávka nepříspěvkově financovaná či dávka taxativně vymezená v příloze X Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.

Pokud jde o změny legislativy v posledním desetiletí, lze konstatovat, že politiky týkající se zdravotně postižených osob jsou víceméně stabilní a nedochází k výrazným změnám. V jedenácti sledovaných zemích nedošlo v poslední dekádě k žádné změně. Ve Švédsku došlo k reformě přístupu v roce 2003. Francie svůj systém změnila v roce 2005, Rumunsko a Španělsko v roce 2006, Kypr v roce 2007. Finsko zavedlo v roce 2011 tzv. garantovaný důchod, který náleží i zdravotně postiženým osobám, na Slovensku došlo v roce 2014

ke změně způsobu výpočtu výše invalidního důchodu, aby se zabránilo zneužívání této dávky, a v Estonsku dojde ke komplexní změně zabezpečení osob se zdravotním postižením v roce 2016. Pokud k takové komplexní změně dojde, jedná se zejména o snahu začlenit zdravotně postižené osoby do společnosti a aktivně je zapojit do nějaké, většinou státem podporované formy výdělečné činnosti, která by zdravotně postiženým osobám garantovala účast v pojistných schématech a umožnila jim získat nároky na budoucí plnění z těchto systémů.

Závěr

Úprava zabezpečení osob se zdravotním postižením, jejichž invalidita vznikla před 18. rokem života, se v České republice nevymyká přístupu k této problematice ve vybraných dalších evropských zemích. Tyto osoby jsou v ČR zabezpečeny ve standardním schématu invalidních důchodů, kdy jsou jim přímo v zákoně stanoveny mírnější podmínky pro získání invalidního důchodu, než jsou platné obecně. U těchto osob není pro přiznání invalidní důchodové dávky vyžadována žádná získaná doba pojištění.

Pro výpočet invalidního důchodu pro tyto osoby se používá v podstatě standardní formule výpočtu invalidního důchodu, kdy při výpočtu procentní výměry

důchodu je zákonem stanovena její výše na 45 % vyměřovacího základu (což odpovídá získaným 30 rokům pojištění). Ani tato úprava se nevymyká zjištěným skutečnostem o právní úpravě ve sledovaných zemích s podobným systémem důchodového zabezpečení jako má ČR. Jako vyměřovací základ pro tyto osoby je v České republice používán všeobecný vyměřovací základ, který o dva roky předchází roku přiznání invalidního důchodu. Tento všeobecný vyměřovací základ přibližně odpovídá průměrné mzdě v národním hospodářství a tak i toto ustanovení je v souladu se zjištěnými skutečnostmi ve srovnávaných evropských zemích. S ohledem na výše uvedené stanovení parametrů pak výše důchodu v poměru k průměrné mzdě dosahuje v České republice hodnotu 54 %, což je v rámci sledovaných zemí třetí nejvyšší hodnota.

Na základě provedené analýzy lze tedy konstatovat, že úroveň ochrany zdravotně postižených osob, jejichž invalidita vznikla před 18. rokem života, je na vysoké úrovni a míra zabezpečení těchto osob převyšuje hodnoty zjištěné ve většině sledovaných zemí. Z provedené analýzy tak vyplývá doporučení na změnu stávajícího způsobu zabezpečení sledovaných osob. S ohledem na fakt, že životní náklady zdravotně postižených osob jsou z objektivních důvodů vyšší než u zdravých jedinců, nedoporučuje se ani snížení výše inva-

Tabuľka č. 3: Způsob výpočtu dávky nahrazující příjem, její výše, absolutně a ve vztahu k průměrné mzdě a její vztah k invalidnímu důchodu (ID)

země	ID	dávka nahrazující příjem	způsob výpočtu dávky	(maximální) výše dávky v €	poměr dávka/PM
Belgie	NE	dávka systému sociální pomoci	paušálně	1090	31 %
Finsko	ANO	pokud osobě do 20 let není přiznán ID	paušálně	420	13 %
Francie	NE	sociální dávka - příspěvek pro ZPO	odvozen od ŽM - dorovnáva výši příjmů dané osoby do výše ŽM	806	27 %
Itálie	ANO	dávka pro neschopnost výdělečné činnosti	Pokud příjmy zdravotně postižené osoby nedosahují stanovené výše, jsou do této výše dorovnány.	1370	57 %
Kypr	ANO	veřejná pomoc - minimální příjem	dorovnání příjmů zdravotně postižené osoby do výše minimálního příjmu	452	18 %
Lichtenštejnsko	ANO	doplňková dávka k ID	dorovnání příjmů zdravotně postižené osoby do výše životního minima	1383	27 %
Litva	NE	sociální důchod ze systému SSP	2 x minimální (základní) důchod	208	31 %
Lucembursko	NE	dávka na podporu osob s těžkým ZP	ve výši stanoveného minimálního příjmu jedince (životního minima)	1348	29 %
Malta	NE	nepříspěvkový invalidní důchod - sociální dávka	Paušálně stanoven na 99 € týdně, pokud celkové příjmy jedince nepřekročí minimální mzdu. Při překročení MM je dávka krácena o tolik, o kolik příjmy překročí výši MM.	396	30 %
Německo	NE	dávka základního zabezpečení	Odvíjí se od životního minima, je stanovena paušálně dle typu domácnosti, je zvyšována při souběhu s dalšími dávkami	391	13 %
Rakousko	NE	dávka základního zabezpečení	odvozená od minimálního důchodu	872	27 %
Slovinsko	NE	příspěvek pro zdravotně postiženou osobu	35 % průměrného příjmu (souhrn všech dávek ze sociálního systému nesmí překročit 35 % průměrného příjmu; dávka pro zdravotně postižené dorovnáva rozdíl mezi maximální výši příspěvku a ostatními sociálními příjmy zdravotně postižené osoby)	289	16 %
Španělsko	NE	tzv. nepříspěvkový důchod	příjmově testovaná dávka, příjem jedince i domácnosti	366	16 %

Zdroj dat: viz literatura k jednotlivým zemím, dotazníkové šetření korespondentů sítě ASISP

lidního důchodu náležícího těmto zdravotně postiženým osobám, neboť by jim snížená dávka ze systému invalidního pojištění byla podobně jako ve sledovaných zemích kompenzována jinou dávkou sociálního zabezpečení.

Literatura:

Sociální pojišťovna 2015, průměrná výše důchodů, staženo 1.2.2015, dostupné z: <http://www.socpoist.sk/646/1614s>

Rumunský národní statistický úřad 2013, PRESS RELEASE No. 72 Of April 1, 2013 Average number of pensioners and average monthly pension, In 2012, staženo 12.12.2014 dostupné z: http://www.insse.ro/cms/files/statistici/comunicate/com_anuale/nr_pensionari/pensii_2012e.pdf

OECD, (2014): *statistiky mezd - průměrné roční mzdy*, staženo 10.12.2014, dostupné z: http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=AV_AN_WAGE

Evropská komise 2004, *NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 883/2004* ze dne 29.

dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, staženo 1.12.2014, dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2004R_0883:20130108:cs:HTML

Belgický generální direktorát pro zdravotně postižené 2014, informační portál o zdravotně postižených, staženo 1.11.2014, dostupné z: <http://handicap.fgov.be/nl/voor-professionals/wetgeving>

Bound, J. and Burkhauser, R. 1999, *Economic Analysis of Transfer Programs targeted on people with disabilities*, in *Handbook of Labor economics*, Ashenfelter, O. and Card, D. (eds), pp. 3417-3528., staženo 3.9.2016, dostupné z: <http://eml.berkeley.edu/~saez/course/bound-burkhauserHLE99.pdf>

Evropská komise 2004, *Regulation (EC) No 883/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the coordination of social security systems*, staženo 1.11.2014, dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/living_and_working_in_the_internal_market/c10521_en.htm

Sociální pojišťovna 2014, *invalidní důchod*, staženo 1.12.2014, dostupné z: <http://www.socpoist.sk/invalidny-dochodok/1288s>

Listina základních práv a svobod: Zákon č. 2/1993 Sb. ze dne: 16. 12. 1992

Ministerstvo spravodlivosti SR, *Jednotný automatizovaný systém právnych informácií*, staženo 14.11.2014, dostupné z: <http://jaspi.justice.gov.sk/>

Španělsko 2006, *zákon č. 39/2006 o podpoře osobní nezávislosti a péči o závislé osoby*, staženo 3.10.2014, dostupné z: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2006-21990>

Španělsko 2004, *Zvláštní zákony ohledně nepříspěvkového invalidního důchodu*, novela zákona o sociálním pojištění z roku 2004 č. 1/1994, staženo 3.10.2014, dostupné z: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1994-14960>

Španělsko 1990, *zákon č. 26/1990, o nepříspěvkových důchodech*, staženo 3.10.2014, dostupné z: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1990-30939>

Španělsko, *novela zákona o nepříspěvkových důchodech z roku 1991 č. 357/ 1991*, staženo 3.10.2014 dostupné z: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1991-7270>

Zlatko Nikoloski, 2013, *European Care Across Borders Project*, London, staženo 7.10.2014, dostupné z: <http://www.ecabeurope.eu>

Švýcarsko 1959, *Spolkový zákon o invalidním pojištění*, staženo 8.9.2014, dostupné z: <http://www.>

Tabulka č. 4: Přenositelnost invalidního důchodu či dávky nahrazující příjem v rámci přestěhování se mezi zeměmi EEA

země	ID	přenositelnost ID	dávka nahrazující příjem	přenositelnost dávky
Belgie	ne	-	dávka systému sociální pomoci	Ne
Estonsko	ano	ano	Ne	-
Finsko	ano ano*	ano ne	ano, pokud osobě do 20 let není přiznán ID -	Ne -
Francie	ne	-	sociální dávka - příspěvek pro zdravotně postiženou osobu	Ne
Itálie	ano	ne	dávka pro neschopnost výdělečné činnosti	Ne
Kypr	ano	ne	veřejná pomoc - minimální příjem	Ne
Lichtenštejnsko	ano	ne	doplňková dávka k ID	Ne
Litva	ne	-	sociální důchod ze systému SSP	Ne
Lucembursko	ne	-	dávka na podporu osob s těžkým zdravotním postižením	Ne
Malta	ne	-	nepříspěvkový invalidní důchod - sociální dávka	Ne
Německo	ne	-	dávka základního zabezpečení	Ne
Rakousko	ne	-	dávka základního zabezpečení	Ne
Rumunsko	ano	ano	Ne	-
Slovensko	ano	ano	Ne	-
Slovinsko	ne	-	příspěvek pro zdravotně postiženou osobu	Ne
Španělsko	ne	-	tzv. nepříspěvkový důchod	Ne
Švédsko	ano	ano	Ne	-
Švýcarsko	ano	ano	Ne	-

Zdroj dat: viz literatura k jednotlivým zemím, dotazníkové šetření korespondentů sítě ASISP

* zaručený minimální důchod

admin.ch/opc/de/classified-compilation/19590131/index.html)

Švýcarsko 1946, Spolkový zákon o starobním a pozůstalostním pojištění, staženo 8.9.2014, dostupné z: <http://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/19460217/index.html>

Švýcarsko 2006, Spolkový zákon o doplňkovém příspěvku ke starobnímu, pozůstalostnímu a invalidnímu důchodu, staženo 8.9.2014, dostupné z: <http://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/20051695/index.html>

Sbírka mezinárodních smluv 2010, Úmluva o právech osob se zdravotním postižením č. 10/2010,

Sb. mezinárodních smluv, staženo 3.9.2016, dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/dokumenty/Umluva-ve-sbirce.pdf>

Zákon o důchodovém pojištění č. 155/1995 Sb.

Příspěvek vznikl v rámci projektu „Aktuální trendy ve vývoji finančních trhů“, podpořené z prostředků institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace v roce 2016.

Autor Ing. Martin Holub, Ph.D. (martin.holub@vsfs.cz) působí na Vysoké škole finanční a správní, z. ú. (University of Finance and Administration), Estonská 500, 101 00 Praha 10, Česká republika.

Autor Milan Šlapák, MBA (milan.slapak@vsfs.cz) působí na Vysoké škole finanční a správní, z. ú. (University of Finance and Administration), Estonská 500, 101 00 Praha 10, Česká republika.

Vláda chce do státní služby přilákat nové odborníky. Platové tarify budou více motivační.

Od prvního listopadu letošního roku se o čtyři procenta zvýší platové tarify ve státní službě a dojde k úpravám v systému odměňování tak, aby byli oceněni odborníci na klíčových pozicích ve státní správě. Opatření by mělo přilákat i potenciální uchazeče o práci ve státní službě.

„Chceme udělat státní službu atraktivnější, odměny by měly být konkurenceschopné, tak abychom přilákali do služeb státu i experty ze soukromé sféry,“ říká ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová.

Na základě analýzy zpracované pracovní skupinou ustavenou Koaliční radou, byla do nařízení vlády začleněna možnost určení až dvojnásobného platového tarifu klíčovými odborníkům na služebních místech v rámci tří oborů služby, a to Lékařská posudková služba, Legislativa a právní činnost a Informační a komunikační technologie. U státních zaměstnanců s opakovaně vynikajícím služebním hodnocením a nejvyšší možnou bodovou klasifikací bude umožněn zrychlený postup do vyššího platového stupně přičtením pěti let k započítatelné praxi. U státních zaměstnanců na služebních místech zařazených do 12. a vyšší platové třídy, tj. s požado-

vaným vysokoškolským vzděláním, se zvětší rozdíly ve výši platových tarifů mezi jednotlivými platovými třídami o 10 až 16 procent. Služební orgán může označit maximálně 5 procent služebních míst ve služebním úřadu za klíčová. Zaměstnanců, kteří jsou pod služebním zákonem, je momentálně přibližně 65 tisíc.

S účinností od 1. listopadu 2016 dojde k plošnému navýšení všech platových tarifů státních zaměstnanců o čtyři procenta. Tento záměr vláda deklarovala již ve svém červencovém usnesení. K dílčím změnám dochází s účinností od 1. ledna 2017 také v úpravě poskytování zvláštního příplatku, a to například u některých správních činností vykonávaných lékařskou posudkovou službou.

Důvodem zvýšení platových tarifů a přijetí dalších uvedených opatření je snaha kvalitativně i kvantitativně zabezpečit fungování státní správy po personální stránce. Přijatá opatření mají za cíl řešit zejména akutní nedostatek klíčových odborníků, u kterých se vyžaduje plnění náročných služebních úkolů, například IT specialisté, a posílit motivaci perspektivních zaměstnanců ke vstupu do státní služby a setrvání v ní.

Zdroj: MPSV